

Vzdělávací program nástavbového oboru^{*} GERONTOPSYCHIATRIE

1	Cíl vzdělávání v nástavbovém oboru	1
2	Minimální požadavky na vzdělávání v nástavbovém oboru	2
2.1	Specializovaný výcvik – v délce minimálně 24 měsíců	2
2.2	Teoretická část vzdělávacího programu.....	4
3	Rozsah požadovaných teoretických znalostí a praktických dovedností, seznam požadovaných výkonů	5
4	Všeobecné požadavky.....	6
5	Hodnocení vzdělávání v nástavbovém oboru.....	7
6	Charakteristika činností, pro které absolvent vzdělávání v nástavbovém oboru získal zvláštní odbornou způsobilost	7
7	Charakteristika akreditovaného zařízení.....	8
7.1	Akreditovaná zařízení (AZ)	8
7.2	Vysvětlivky – požadavky na akreditované zařízení.....	9
8	Programy povinných vzdělávacích aktivit a personální a technické vybavení pro jejich realizaci	10
8.1	Charakteristika vzdělávacích aktivit	10
9	Doporučená literatura.....	15

* Certifikovaný kurz (název „nástavbový obor“ vyplývá z legislativní zkratky dle vyhlášky č. 185/2009 Sb., o oborech specializačního vzdělávání lékařů, zubních lékařů a farmaceutů a oborech certifikovaných kurzů).

1 Cíl vzdělávání v nástavbovém oboru

Cílem vzdělávání v nástavbovém oboru gerontopsychiatrie je získání potřebných teoretických znalostí a praktických dovedností v oblasti prevence, diagnostiky, diferenciální diagnostiky, léčení a rehabilitace, které umožňují samostatnou činnost, případně řízení týmu v ambulantní a lůžkové péči.

2 Minimální požadavky na vzdělávání v nástavbovém oboru

Podmínkou pro zařazení do oboru gerontopsychiatrie je získání specializované způsobilosti v oboru geriatrie nebo psychiatrie.

Vzdělávání se uskutečňuje při výkonu lékařského povolání formou celodenní průpravy v rozsahu odpovídajícím stanovené týdenní pracovní době podle ustanovení § 79 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Vzdělávání může probíhat jako rozvolněná příprava, to je při nižším rozsahu, než je stanovená týdenní pracovní doba. V tomto případě celková délka, úroveň a kvalita nesmí být nižší než v případě celodenní průpravy.

Celková délka přípravy v oboru gerontopsychiatrie je v minimální délce 24 měsíců, z toho

2.1 Specializovaný výcvik – v délce minimálně 24 měsíců

Část I.

Pro lékaře se získanou specializací II. stupně v oboru geriatrie dle vyhlášky č. 77/1981 Sb. nebo se specializovanou způsobilostí v oboru geriatrie dle zákona č. 95/2004 Sb.

a) povinná praxe

Akreditované zařízení		Počet měsíců
gerontopsychiatrie ^{1), 2)}		10
z toho	poskytovatel zdravotních služeb poskytující ambulanci zdravotní péči ¹⁾	min. 2
	poskytovatel zdravotních služeb poskytující lůžkovou zdravotní péči ²⁾	min. 6
psychiatrie ^{3), 4)}		12
geriatrie ^{3), 5)} – lůžkové zařízení		2

U lékařů se získanou specializací v oboru geriatrie se může započítat absolvovaná praxe na geriatrii v délce 2 měsíců do praxe v nástavbovém oboru, pokud odpovídá její obsah příslušnému vzdělávacímu programu (dle ustanovení § 21e odst. 5 a ustanovení § 21g odst. 2 zákona č. 95/2004 Sb.) gerontopsychiatrie. Školenec zařazený do oboru gerontopsychiatrie si pak doplní pouze chybějící praxi v délce 22 měsíců dle tohoto programu.

Výcvik probíhá u poskytovatelů zdravotních služeb nebo jiných fyzických nebo právnických osob, kteří získali akreditaci podle zákona č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 95/2004 Sb.“).

Požadavky vzdělávacího programu je možné splnit prostřednictvím více smluvních poskytovatelů zdravotních služeb, pokud je nezajistí v celém rozsahu jeden poskytovatel zdravotních služeb. Poskytovatel zdravotních služeb nebo jiná fyzická nebo právnická osoba,

kteří nemá akreditaci, musí být akreditována v rámci akreditačního řízení žadatele dle ustanovení § 14 odst. 2 písm. c) zákona č. 95/2004 Sb.

Poskytovatel zdravotních služeb splňuje personální zabezpečení dle vyhlášky č. 99/2012 Sb., o požadavcích na minimální personální zabezpečení zdravotních služeb, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 99/2012 Sb.“) a minimální technické a věcné vybavení dle vyhlášky č. 92/2012 Sb., o požadavcích na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení a kontaktních pracovišť domácí péče, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 92/2012 Sb.“).

Poskytovatel zdravotních služeb disponuje náležitým personálním a přístrojovým vybavením a zázemím pro školence a splňuje i další minimální podmínky uvedené v požadavcích na akreditovaná zařízení (dále jen „akreditované zařízení“).

nebo

Pro lékaře se získanou specializací II. stupně v oboru psychiatrie dle vyhlášky č. 77/1981 Sb. nebo se specializovanou způsobilostí v oboru psychiatrie dle zákona č. 95/2004 Sb.

b) povinná praxe

Akreditované zařízení		Počet měsíců
gerontopsychiatrie ^{1), 2)}		10
z toho	poskytovatel zdravotních služeb poskytující ambulanci zdravotní péči ¹⁾	min. 2
	poskytovatel zdravotních služeb poskytující lůžkovou zdravotní péči ²⁾	min. 6
psychiatrie ^{3), 4)}		12
geriatrie ^{3), 5)} – lůžkové zařízení		2

U lékařů se získanou specializací v oboru psychiatrie se může započítat absolvovaná praxe na psychiatrii v délce 12 měsíců do praxe v nástavbovém oboru, pokud odpovídá její obsah příslušnému vzdělávacímu programu (dle ustanovení § 21e odst. 5 a ustanovení § 21g odst. 2 zákona č. 95/2004 Sb.) gerontopsychiatrie. Školencem zařazeným do oboru gerontopsychiatrie si pak doplní pouze chybějící praxi v délce 12 měsíců dle tohoto programu.

Výcvik probíhá u poskytovatelů zdravotních služeb nebo jiných fyzických nebo právnických osob, kteří získali akreditaci podle zákona č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 95/2004 Sb.“).

Požadavky vzdělávacího programu je možné splnit prostřednictvím více smluvních poskytovatelů zdravotních služeb, pokud je nezajistí v celém rozsahu jeden poskytovatel zdravotních služeb. Poskytovatel zdravotních služeb nebo jiná fyzická nebo právnická osoba, které nemá akreditaci, musí být akreditována v rámci akreditačního řízení žadatele dle ustanovení § 14 odst. 2 písm. c) zákona č. 95/2004 Sb.

Poskytovatel zdravotních služeb splňuje personální zabezpečení dle vyhlášky č. 99/2012 Sb., o požadavcích na minimální personální zabezpečení zdravotních služeb, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 99/2012 Sb.“) a minimální technické a věcné vybavení dle vyhlášky č. 92/2012 Sb., o požadavcích na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení a kontaktních pracovišť domácí péče, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 92/2012 Sb.“).

Poskytovatel zdravotních služeb disponuje náležitým personálním a přístrojovým vybavením a zázemím pro školence a splňuje i další minimální podmínky uvedené v požadavcích na akreditovaná zařízení (dále jen „akreditované zařízení“).

c) doporučená doplňková praxe

Zařízení	Počet měsíců
ústav sociální péče pro dospělé	1
léčebna dlouhodobě nemocných	1
neurologie ^{3), 6)} – lůžkové zařízení	1

2.2 Teoretická část vzdělávacího programu

Část II.

d) účast na vzdělávacích aktivitách – povinná

Kurzy, semináře	Počet dnů
kurz Lékařská první pomoc ⁷⁾	3
kurz Základy zdravotnické legislativy, etiky a komunikace ⁷⁾	2
kurz Prevence škodlivého užívání návykových látek (NL) a léčba závislostí ⁷⁾	1
kurz Gerontopsychiatrie ⁸⁾	5
účast na klinických seminářích akreditovaných pracovišť	6
další kurzy, vědecké a vzdělávací akce domácí i zahraniční garantované příslušnou odbornou společností nebo Institutem postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví (dále jen „IPVZ“) nebo Českou lékařskou komorou (dále jen „ČLK“) nebo Psychiatrickou společností aj.	v rozsahu min. 20 hod.

Pokud školeneц absolvoval kurzy Lékařská první pomoc a Základy zdravotnické legislativy, etiky a komunikace v rámci jiného vzdělávacího programu v době ne delší než 5 let, nemusí být absolvovány znovu a započítají se.

Pokud školeneц absolvoval kurz Prevence škodlivého užívání návykových látek (NL) a léčba závislostí v rámci jiného vzdělávacího programu v době ne delší než 10 let, nemusí být absolvován znovu a započítá se.

e) účast na vzdělávacích aktivitách – doporučená

Kurzy, semináře	Délka trvání
pravidelná účast na vědeckých schůzích Psychiatrické společnosti ČLS JEP a na jiných akcích (konferencích, sympoziích, sjezdech, kongresech, seminářích apod.).	v rozsahu min. 20 hod

3 Rozsah požadovaných teoretických znalostí a praktických dovedností, seznam požadovaných výkonů

O průběhu vzdělávacího programu je veden záznam o provedených výkonech (logbook) a průkaz odbornosti lékaře (odborný index). Potvrzené výkony musí být doložitelné ve zdravotnické dokumentaci. Počet výkonů uvedený v logbooku je stanoven jako minimální. Předpokládá se absolvování nebo asistence u takového počtu výkonů, aby školenec zvládl danou problematiku jak po teoretické, tak i po praktické stránce.

Teoretické znalosti

Z vlastního oboru

- Dovede hodnotit somatické, psychologické, sociální a ekonomické faktory v etiologii a patogenezi psychických změn, reakcí a duševních poruch u jedinců staršího věku.
- Zná diagnostiku, diferenciální diagnostiku, léčení, rehabilitaci, prevenci a posudkové hodnocení těchto poruch s přihlédnutím k zvláštnostem daným věkem.
- Zná atypické a kombinované duševní poruchy ve stáří, vývoj psychických poruch vznikajících v dospělém věku a pokračujících do vyššího věku.
- Zná problematiku závislosti na psychoaktivních látkách a sexuálních poruch ve stáří.
- Zná indikace a hodnocení psychologických a dalších laboratorních vyšetřovacích metod.
- Zná základy orientačního interního a neurologického vyšetření.
- Zná základní právní předpisy a sociálně právní předpisy.
- Zná základy farmakoekonomiky a formální náležitosti lékařského předpisu.

Z ostatních oborů

Orientuje se v gerontologii a geriatrii, fyziologii, patofyziologii, lékařské genetice, klinické psychologii, v psychologii stárnutí, sociologii a sociální psychiatrii ve vztahu ke gerontopsychiatrii. Orientuje se v diagnostice a léčení základních interních, neurologických a sexuálních poruch jedinců vyššího věku.

Praktické dovednosti

- Dokáže samostatně postupovat v diagnostice a diferenciální diagnostice psychických poruch ve stáří, vypracovat terapeutický a rehabilitační plán, posudkové zhodnocení a návrh na preventivní opatření.

- Umí organizačně a administrativně řídit a plánovat provoz všech typů gerontopsychiatrických zařízení.
- Ovládá odbornou výchovu lékařů, dalších zdravotnických pracovníků a realizaci opatření k podpoře zdraví (Health Promotion).
- Zvládá spolupráci s rodinou pacienta, jeho pracovištěm, orgány sociální péče a s veřejnými institucemi.
- Dokáže poskytovat konziliární služby jiným oborům, spolupracovat s všeobecnými praktickými lékaři a s různými zdravotnickými institucemi.
- Ovládá problematiku ochranného léčení a umí v praxi aplikovat základní právní a sociální předpisy.

Minimální počty výkonů

Výkony		Počet
Schizofrenie, schizotypní poruchy, poruchy s bludy		15
Duševní poruchy a poruchy chování vyvolané účinky psychoaktivních látek		15
Afektivní poruchy		15
<i>z toho</i>	nezbytné také vyšetření pacientů s bipolární afektivní poruchou	3
Neurotické, stresové a somatoformní poruchy		10
Behaviorální syndromy spojené s fyziologickými poruchami a somatickými příznaky		10
Poruchy osobnosti a chování u seniorů		15
Vyšetření testem MMSE (Mini-Mental State Examination) – může být součástí některého z výše uvedených vyšetření		15
Vyšetření testem kreslení hodin a některým dalším testem užívaným v gerontopsychiatrii (např. ADAS-cog, MOCA test aj.) – může být součástí některého z výše uvedených vyšetření		10
Aplikace elektrokonvulzivní terapie (ECT) – se supervizí		5
Organické duševní poruchy včetně symptomatických		50
<i>z toho</i>	s Alzheimerovou chorobou	min. 15 pacientů
	s vaskulárními a smíšenými demencemi	min. 10 pacientů

4 Všeobecné požadavky

Absolvent nástavbového oboru:

- dle vyhlášky č. 98/2012 Sb., o zdravotnické dokumentaci (dále jen „vyhláška č. 98/2012 Sb.“) musí znát zdravotnickou dokumentaci používanou v oboru, návrh lázeňského léčení, hlášení onkologické, hlášení některých infekčních nemocí, hlášení o pracovním úrazu, hlášení nežádoucího účinku léčivých přípravků, náležitosti lékařské zprávy, dokumentaci pro potřeby pojišťoven,
- dle vyhlášky č. 297/2012 Sb., o náležitostech Listu o prohlídce zemřelého, způsobu jeho vyplňování a předávání místům určení, a o náležitostech hlášení ukončení těhotenství porodem mrtvého dítěte, o úmrtí dítěte a hlášení o úmrtí

matky (vyhláška o Listu o prohlídce zemřelého), ve znění pozdějších předpisů musí znát list o prohlídce zemřelého,

- má znalosti základních právních předpisů platných ve zdravotnictví, systému zdravotní péče, posudkové problematiky v souvislosti s oborem gerontopsychiatrie,
- je schopen týmové práce, hodnocení vlastních schopností a ochoten převzít zodpovědnost,
- je schopen samostatné činnosti při poskytování specializované gerontopsychiatrické péče v lůžkovém nebo nelůžkovém zařízení, je schopen provádět konsiliární činnost pro jiné obory a podílet se na vzdělávání specialistů v oboru gerontopsychiatrie.

5 Hodnocení vzdělávání v nástavbovém oboru

Vzdělávání probíhá pod vedením přiděleného školitele na akreditovaném zařízení.

- a) Průběžné hodnocení školitelem
  - záznamy v průkazu odbornosti v šestiměsíčních intervalech.
- b) Předpoklad přístupu k závěrečné zkoušce
  - absolvování požadované praxe potvrzené všemi školiteli se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí,
  - předložení potvrzení o provedených kompletních výkonech v logbooku,
  - předložení písemné práce na předem zadané téma.
  - potvrzení o absolvování kurzů, vědeckých a vzdělávacích akcí (viz tab. Část II.).
- c) Vlastní závěrečné zkouška
  - *praktická část* – vyšetření pacienta s vypracováním diagnostického a diferenciálně diagnostického rozboru, plánu dalších vyšetření, terapeutického a rehabilitačního plánu, prognostické úvahy a posudkového zhodnocení,
  - *teoretická část* – 3 odborné otázky a obhajoba písemné práce.

6 Charakteristika činností, pro které absolvent vzdělávání v nástavbovém oboru získal zvláštní odbornou způsobilost

Absolvováním certifikovaného kurzu zdravotničtí pracovníci získávají zvláštní odbornou způsobilost pro vymezené činnosti, které prohlubují získanou specializovanou způsobilost.

Absolvent se zvláštní odbornou způsobilostí v oboru gerontopsychiatrie je oprávněn v plné šíři uskutečňovat odborné výkony v ambulantních i ústavních zařízeních. Je schopen řídit pracovní tým a odborně vést lékaře a rovněž ostatní zdravotnické pracovníky.

7 Charakteristika akreditovaného zařízení

Zdravotnické zařízení, v němž je poskytovatel zdravotních služeb oprávněn poskytovat zdravotní péči musí být akreditováno (ustanovení § 13 zákona č. 95/2004 Sb.). Akreditované zařízení zajišťující výuku školenců musí zajistit školenci absolvování vzdělávacího programu. K tomu slouží řádné a plné zapojení školence do práce (včetně účasti na poskytování zdravotní péče v době od 16.00 hodin do 7.00 hodin a v sobotu a neděli a ve svátek minimálně 1x týdně) a dále umožnění studia a pobytu na jiném akreditovaném zařízení, které může poskytovat část přípravy, která není dostupná ve vlastním akreditovaném zařízení. Smluvní spolupráce je doložena v žádosti o udělení/prodloužení akreditace (poskytovatel zdravotních služeb nebo jiná fyzická nebo právnická osoba, které nemá akreditaci, musí být akreditována v rámci akreditačního řízení žadatele dle ustanovení § 14 odst. 2 písm. c) zákona č. 95/2004 Sb.). Minimální podmínky AZ jsou dány splněním jak personálního zabezpečení dle vyhlášky č. 99/2012 Sb., tak splněním technického a věcného vybavení dle vyhlášky č. 92/2012 Sb. Vzhledem k rozdílnému rozsahu a obsahu přípravy se rozlišují následující typy zařízení, na kterých praxe probíhá dle ustanovení § 5 odst. 6 zákona č. 95/2004 Sb.

Nedílnou součástí žádosti o udělení akreditace je plán přípravy školence.

7.1 Akreditovaná zařízení (AZ)

7.1.1 Akreditované zařízení – ambulantní zařízení

<p>Personální požadavky</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Školitel má specializovanou způsobilost v oboru gerontopsychiatrie a min. 5 let praxe v oboru gerontopsychiatrie od získání specializované způsobilosti nebo má zvláštní odbornou způsobilost v oboru gerontopsychiatrie z toho alespoň 3 roky od získání zvláštní odborné způsobilosti v oboru gerontopsychiatrie a s minimálním úvazkem ve výši 0,5 u daného poskytovatele zdravotních služeb. • Poměr školitel/školence – 1:2. • Školitel dokládá svou způsobilost při žádosti o akreditaci zařízení profesním životopisem. • Spolu se žádostí o udělení/prodloužení akreditace je nutno předložit plán plnění povinností stanovených vzdělávacím programem. Pokud AZ zajišťuje více než jednu část, vždy výukový plán předkládá.
<p>Materiální a technické vybavení</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vybavení AZ dle vyhlášky č. 92/2012 Sb. a vyhlášky č. 99/2012 Sb. • Zařízení jsou specializované ambulance pro gerontopsychiatrii nebo poruchy paměti. Může jít o psychiatrickou ambulanci, zabývající se také gerontopsychiatrickými pacienty.

7.1.2 Akreditované zařízení – lůžkové zařízení

Personální požadavky	<ul style="list-style-type: none"> • Školitel má specializovanou způsobilost v oboru gerontopsychiatrie a min. 5 let praxe v oboru gerontopsychiatrie od získání specializované způsobilosti nebo má zvláštní odbornou způsobilost v oboru gerontopsychiatrie z toho alespoň 3 roky od získání zvláštní odborné způsobilosti v oboru gerontopsychiatrie a s minimálním úvazkem ve výši 0,5 u daného poskytovatele zdravotních služeb • Poměr školitel/školeneček – 1:2. • Školitel dokládá svou způsobilost při žádosti o akreditaci zařízení profesním životopisem. • Spolu se žádostí o udělení/prodloužení akreditace je nutno předložit plán plnění povinností stanovených vzdělávacím programem. Pokud AZ zajišťuje více než jednu část, vždy výukový plán předkládá. • Seznam dalších odborníků: <ul style="list-style-type: none"> - klinický psycholog.
Materiální a technické vybavení	<ul style="list-style-type: none"> • Vybavení AZ dle vyhlášky č. 92/2012 Sb. a vyhlášky č. 99/2012 Sb. • Součásti podílející se na činnosti zařízení: <ul style="list-style-type: none"> - laboratoř biochemická, hematologická, serologická, - oddělení radiologie a zobrazovacích metod, - interní lůžkové oddělení, - neurologické lůžkové oddělení. • Zařízení poskytuje konziliární službu somatickým oddělením nemocnice - gerontopsychiatrická konzilia. • Vybavení pracoviště dle standardů personálního a přístrojového vybavení, jehož součástí je gerontopsychiatrické oddělení klinik a velkých nemocnic nebo gerontopsychiatrická oddělení léčebeň.

7.2 Vysvětlivky – požadavky na akreditované zařízení

1)	Poskytovatel zdravotních služeb musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem nástavbového oboru gerontopsychiatrie, a to v části „akreditované ambulantní zařízení“.
2)	Poskytovatel zdravotních služeb musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem nástavbového oboru gerontopsychiatrie, a to v části „akreditované lůžkové zařízení“.
3)	Poskytovatel zdravotních služeb je akreditován pro společné stáže vzdělávacího programu tohoto i jiného oboru v rámci vlastního zdravotnického zařízení nebo smluvního poskytovatele zdravotních služeb.
4)	Poskytovatel zdravotních služeb musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem psychiatrie, a to v části „akreditované zařízení“.
5)	Poskytovatel zdravotních služeb musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem geriatry, a to v části „akreditované zařízení I. typu“.
6)	Poskytovatel zdravotních služeb musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem neurologie, a to v části „akreditované zařízení I. typu“.
7)	... v jakémkoliv vzdělávacím programu.
8)	... v uvedeném vzdělávacím programu.

8 Programy povinných vzdělávacích aktivit a personální a technické vybavení pro jejich realizaci

8.1 Charakteristika vzdělávacích aktivit

8.1.1 Program kurzu Lékařská první pomoc

Předmět	Minimální počet hodin
Náhlá zástava krevního oběhu, incidence, diagnóza, základní a rozšířená neodkladná resuscitace včetně defibrilace (Basic Life Support a Advanced Cardiac Life Support).	2
Bezvědomí nejasného původu, křeče, synkopa; náhlé cévní mozkové příhody, diagnostické postupy, terapeutické okno, trombolýza systémová, intraarteriální.	2
Dušnost, hlavní příčiny: respirační etiologie – astma bronchiale, status astmaticus, inhalační trauma atd., kardiovaskulární etiologie – kardiální selhávání, astma cardiale, edém plic, embolie plicnice, zvláštní stavy: tonutí a utonutí, strangulace atd., diagnóza, dif. dg., terapeutické postupy, principy umělé plicní ventilace.	2
Bolesti na hrudi, akutní koronární syndrom, principy a indikace trombolýzy, PTCA (Percutaneous Transluminal Coronary Angioplasty), závažné dysrytmie a terapeutické přístupy.	2
Traumatologie – těžké úrazy, úraz hlavy, páteře, hrudníku, dutiny břišní, končetin, polytrauma, poranění el. proudem, termická poranění, hlavní zásady ATLS (Advanced Trauma Life Support).	2
Šok, diagnóza, klasifikace, příčiny, terapeutické přístupy.	1
Hromadný výskyt raněných, hlavní zásady BATLS (Battlefield Advanced Trauma Life Support).	1
Integrovaný záchranný systém a krizová logistika.	1
Zvláštnosti urgentních stavů u dětí.	2
Extramurální porod, péče o novorozence a matku, gynekologické akutní stavy.	1
Praktická výuka.	4
Ověření znalostí testem.	
Celkem	20

Personální a technické zabezpečení kurzu Lékařská první pomoc

Personální zabezpečení
<ul style="list-style-type: none"> • Lékaři se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí v oboru urgentní medicíny a praxí nejméně 5 let v oboru, případně se specializovanou způsobilostí ve vyučované problematice. • Garant kurzu má nejvyšší vzdělání v oboru a nejméně 10 let praxe výkonu povolání lékaře v oboru specializace. • Účastníci kurzu obdrží současně s pozvánkou do kurzu na CD učební texty Lékařská první pomoc k seznámení s tématy, což umožní ve stanovené době probrat tak rozsáhlou a náročnou

problematiku.

Technické zabezpečení

- Učebna pro teoretickou výuku s příslušným vybavením.
- Učebna pro praktickou výuku s vybavením: manekýn (dospělý, dětský a novorozenec) umožňující praktický nácvik základní i rozšířené neodkladné resuscitace se simultánním záznamem sledovaných vitálních funkcí (zejména respiračních a oběhových) k objektivizaci účinnosti prováděné resuscitace a možnosti uložení sledovaných dat do PC a závěrečné vyhodnocení.
Model musí umožnit nácvik:
  - zajištění průchodnosti dýchacích cest pomocí vzduchovodů, Combi-tubusu, laryngeálního tubusu, laryngeální masky (včetně intubační) a různými technikami tracheální intubace,
  - umělé plicní ventilace z plic do plic ústy, přes masku, ručním dýchacím přístrojem/transportním ventilátorem,
  - nácvik intubace dětí/novorozenců a umělou plicní ventilaci,
  - zajištění průchodnosti dýchacích cest koniopunkcí, minitracheotomií (krikotomií),
  - punkci pneumotoraxu,
  - zajištění vstupu do krevního řečiště – punkci a kanylaci periferní žíly, centrální žíly (subclavia, jugularis int.), v. femoralis a různé techniky intraoseálního přístupu,
  - diagnostiky simulovaných poruch rytmu na kardioskopu a volbu farmako- a elektroimpulzoterapie.
- Počítačová učebna pro závěrečné testování znalostí. Pro objektivní hodnocení je nezbytné pracovat alespoň s ověřeným kvazistandardizovaným testem.

8.1.2 Program kurzu Základy zdravotnické legislativy, etiky a komunikace

Předmět	Minimální počet hodin
Legislativa.	8
Základní právní předpisy ve zdravotnictví a jejich hierarchie.	
Organizace a řízení zdravotnictví.	
Rozhodování pacienta (informovaný souhlas, odmítnutí péče).	
Poskytování zdravotní péče bez souhlasu, omezovací prostředky.	
Povinná mlčenlivost zdravotnických pracovníků.	
Vedení a nakládání se zdravotnickou dokumentací.	
Náležitá odborná úroveň (lege artis).	
Stížnosti ve zdravotnictví.	
Právní odpovědnost lékaře a poskytovatele zdravotních služeb.	
Poskytování zdravotní péče v Evropské unii a přeshraniční zdravotní péče.	
Systém veřejného zdravotního pojištění.	2
Zdravotní služby hrazené ze zdravotního pojištění.	
Plátcí zdravotního pojištění, práva a povinnosti pojištěnců.	
Systém úhrad zdravotní péče.	
Systém sociálního zabezpečení a lékařská posudková služba.	2

Nemocenské pojištění.	
Důchodové pojištění.	
Sociální pomoc a sociální služby.	
Lékařská etika.	2
Etické kodexy, etické chování zdravotnických pracovníků.	
Základní principy a etické zásady.	
Etické problémy současné medicíny.	
Komunikace ve zdravotnictví.	2
Základní principy a specifika.	
Komunikace mezi zdravotnickými pracovníky, pacientem a osobami jemu blízkými.	
Krizová komunikace.	
Celkem	16

Personální a technické zabezpečení kurzu Základy zdravotnické legislativy, etiky a komunikace

Personální zabezpečení
<ul style="list-style-type: none"> • Minimálně 2 lektori se znalostí zdravotnického práva a veřejného zdravotnictví, s právnickým vzděláním a profesní zkušeností v oblasti zdravotnického práva v délce alespoň 5 let. Lektori zdravotnického práva dokládají přehled publikační činnosti za posledních 5 let a pedagogickou činnost. • Součástí lektorského týmu musí být lektori s ukončeným vysokoškolským vzděláním příslušného zaměření a nejméně 5letou odbornou praxí v oblasti přednášeného tématu (etika, komunikace a sociální zabezpečení).
Technické zabezpečení
<ul style="list-style-type: none"> • Učebna pro teoretickou výuku s příslušným vybavením; poskytnutí studijních textů Základy zdravotnické legislativy, event. jiné.

8.1.3 Program kurzu Prevence škodlivého užívání návykových látek (NL) a léčba závislostí

Předmět	Minimální počet hodin
Škodlivé užívání NL a závislostí na NL v ČR.	1
Přehled NL zneužívaných v ČR a jejich vlastností.	1
Zdravotní aspekty škodlivého užívání NL a závislostí na NL.	1
Problematika škodlivého užívání NL a závislostí na NL ve specifických podmínkách jednotlivých lékařských oborů, možnosti prevence.	2
Přehled specifických léčebných modalit pro osoby škodlivě užívající NL a závislé.	1
Právní aspekty související se zneužíváním NL a závislostmi na NL.	1
Závěr kurzu, diskuse.	1
Celkem	8

Personální a technické zabezpečení kurzu Prevence škodlivého užívání návykových látek (NL) a léčba závislostí

Personální zabezpečení
<ul style="list-style-type: none"> Lektoři se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí v oboru návykové nemoci a praxí nejméně 5 let v oboru, případně se specializovanou způsobilostí ve vyučované problematice.
Technické zabezpečení
<ul style="list-style-type: none"> Učebna pro teoretickou výuku s příslušným vybavením.

8.1.4 Kurz Gerontopsychiatrie

Předmět	Minimální počet hodin
Stárnutí organismu, teorie stárnutí.	1
Změny psychiky ve stáří, hlavní sociální problematika stáří.	2
Zdravotní a sociální péče o populaci seniorů s psychickými poruchami.	2
Škálovací metody a testy v gerontopsychiatrii.	3
Deprese ve stáří (+ manie a bipolární afektivní porucha).	3
Úzkostné poruchy ve stáří.	2
Poruchy spánku u seniorů.	1
Poruchy sexuality ve stáří.	1
Zneužívání látek a závislosti ve stáří.	2
Paranoidní stavy ve stáří – neorganické i organické.	2
Reakce na stres, poruchy přizpůsobení ve stáří.	1
Zvláštnosti farmakoterapie ve stáří.	1
Lehká porucha poznávacích funkcí a demence.	5

Deliria.	3
Poruchy výživy ve stáří.	1
Forenzní problematika v gerontopsychiatrii.	2
Psychoterapie, socioterapie a reedukační techniky v gerontopsychiatrii.	3
Organické poruchy osobnosti, postencefalitické a postkomoční syndromy.	1
Zobrazovací metody v gerontopsychiatrii.	1
Biochemické, hematologické a sérologické vyšetření v gerontopsychiatrii.	1
Genetické vyšetření v gerontopsychiatrii.	1
Závěrečný písemný test.	1
Celkem	40

Personální a technické zabezpečení specializačního kurzu Gerontopsychiatrie

Personální zabezpečení

- Lektori se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí v oboru gerontopsychiatrie a praxí nejméně 5 let v oboru, případně se specializovanou způsobilostí ve vyučované problematice.

Technické zabezpečení

- Učebna pro teoretickou výuku s příslušným vybavením.

9 Doporučená literatura

Doporučná literatura
BAŠTECKÝ, J., aj. <i>Gerontopsychiatrie</i> . Praha: Grada, 1994. 317 s. ISBN 80-7169-070-8.
BERAN, J., aj. <i>Základy psychoterapie pro lékaře</i> . Praha: Grada, 2000. 155 s. ISBN 80-7169-932-2.
HORT, J. aj. <i>Paměť a její poruchy: paměť z hlediska neurovědního a klinického</i> . Praha: Maxdorf, 2007. 422 s. ISBN 978-80-7345-121-9.
HUTAŘ, J. <i>Sociálně právní minimum pro zdravotně postižené</i> . 7. vyd. Praha: Národní rada zdravotně postižených ČR, 2003. 128 s.
JIRÁK, R., aj. <i>Demence</i> . Praha: Maxdorf, 1999. 226 s. ISBN 80-85800-44-6.
JIRÁK, R., KOUKOLÍK, F. <i>Demence: neurobiologie, klinický obraz, terapie</i> . Praha: Galén, 2004. 335 s. ISBN 80-7262-268-4.
KALVACH, Z., aj. <i>Geriatric a gerontologie</i> . Praha: Grada, 2004. 861 s. ISBN 80-247-0548-6.
KALVACH, Z., aj. <i>Geriatrické syndromy a geriatrický pacient</i> . Praha: Grada, 2008. 336 s. ISBN 978-80-247-2490-4.
PIDRMAN, V. <i>Demence</i> . Praha: Grada, 2007. 183 s. ISBN 978-80-247-1490-5.
PLEVOVÁ, V., BOLELOUCKÝ, Z. <i>Psychofarmakoterapie vyššího věku</i> . Praha, Grada, 2000. 162 s. ISBN 80-7169-959-4.
RABOCH, J., aj. <i>Psychiatrie: doporučené postupy psychiatrické péče II</i> . Praha: Infopharm, 2006. 204 s. Demence. s. 22-37. ISBN 80-239-8501-9.
Časopisy
Česká a Slovenská psychiatrie
Psychiatrie
Psychiatrie pro praxi
Praktický lékař
Gerontologické aktuality